

AGIPCAT

Agrupació d'entitats Gitanas
dels Països Catalans

ELS GITANOS EN LA LITERATURA I LA NOVELA CATALANA CONTEMPORÀNIA.

(Crònica d'un acte literari).

Salvador Carrasco Calvo

L' AGIPCAT, en col.laboració amb el Consell Municipal del Poble Gitano , de l'Ajuntament de Barcelona, i el Col.legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya, organitzà i celebrà, el passat dimecres dia 30 de setembre, **una conferència - col.loqui**, per tal de donar a conèixer la mirada que de la vida dels gitanos de Catalunya han projectat alguns autors de la literatura catalana contemporànea, clàssics de finals del segle XIX i el primer terç del segle XX. En el mateix acte també es presentà la novel·la històrica *L' àngel de Mahler*, amb la participació de la seva autora, Núria León de Santiago, novel·lista gitana barcelonina actual.

Marcel Fité, filòleg, professor de secundària i novel·lista ell mateix, va disertar sobre "Els gitanos a l'obra d'Emili Vilanova (1840-1905) i de Juli Vallmitjana (1873- 1937)". El conferenciant va fer una lúcida exposició comparant la situació de la llengua catalana i la romaní en els temps d' Emili Vilanova i de Juli Vallmitjana, comentant com aquests dos autors van posar en els escenaris la cultura gitana catalana i van donar visibilitat als gitanos de la Barcelona del seu temps, tal com eren, com vivien i com parlaven, amb creences, costums i tradicions diferenciades i diverses entre ells.

La conferència comença per recordar la història dels gitanos a Catalunya, des de la seva arribada a les persecucions dels Àustries i dels Borbons, per centrar-se després en l'obra literària dels dos autors escollits.

El gran Emili Vilanova, humorista fi, senzill, dotat d'una comprensió amable i realista dels seus personatges, de finals del segle XIX, presentaria als gitanos sense folklorisme, des de l'empatia i sense estereotips. Els gitanos formaven part de la societat barcelonina i Vilanova els donà visibilitat i els tractà com un grup social més, amb tot interès i finesa.

En Juli Vallmitjana, excepcional testimoni i cronista de la vida dels gitanos de Barcelona de principis de segle XX, de Monjuïc i d' Hostafrancs. Joan Maragall havia escrit d' ell, comentant el llibre *Sota Montjuïc*, que la seva obra era "humanitària, d'estudi social i del llenguatge".

El conferenciant comentà obres d'un i l'altre que s'havien centrat en la vida dels gitanos: *La Gitanesca* (1886) i *Colometa, la gitana* (1896), en el cas d' en Vilanova; i *De la raça que es perd* (1906), els Zin-galós (1911) i *La verge gitana* (1912), en el cas de Vallmitjana.

Els personatges, diria en Marcel Fité, eren, abans de tot, persones, persones bones o amb defectes, però persones humanes dignes de respecte i respectades. Foren tractats com uns personatges més de la seva obra. De fet, Juli Vallmitjana seria valorat i molt respectat pels gitanos d'Hostafrancs.

Aquesta conferència anà seguida d' un col.loqui amb Núria L. Santiago, sobre la novel·la històrica *L' àngel de Mahler* (2014) en el que participarien Josep Fornés i Salvador Carrasco. El primer va presentar l' època en que es situa l'acció de la novel·la, l'Austria i la Viena de 1891 a

1911, i a l'autora. Salvador Carrasco mantindria un coll.loqui amb ella sobre aspectos diversos de l'obra, com ara l'argument de la novela, els seus personatges principals i la manera com presenta a l'obra la vida dels gitanos i la condició de la dona gitana.